

Підсумовуючи сказане, слід зауважити, що правом на репліку володіють всі учасники судових дебатів, незалежно від того, виступали вони з промовою чи ні. Суд не вправі порушити право на репліку на тих підставах, що даний учасник процесу не проголошував судової промови.

Основні правила, яких повинні дотримуватись під час судових дебатів учасники процесу, – повага, ввічливість, коректність. У першу чергу, це стосується адвоката-захисника. Його висока культура, вишукана поведінка, особливо перед виходом суддів до нарадчої кімнати для винесення вироку у справі, принесе користь і йому, і його підзахисному [9, с. 60]. Моральний і професійний обов'язок адвоката-захисника полягає в тому, щоб створити у присутніх правильне уявлення про правопорушення та правопорушника, про суспільну небезпеку вчиненого та виховати повагу до закону і правосуддя. Отже, полеміка в суді – необхідна й важлива, але тільки при дотриманні узвичаєних логічних і етичних правил.

У ході полеміки не слід виходити за межі коректності, застосовувати прийоми, що недозволені з моральних міркувань. На думку Я. С. Кисельова «не можна піддаватись стереотипу отримати словесну перемогу, жертвуючи моральними вимогами» [2, с. 91].

#### СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Гольдинер В. Д. Защитительная речь / Гольдинер В. Д. – М.: Юрид. лит., 1970. – 167 с.
2. Кисельов Я. С. Этика адвоката / Киселев Я. С. – Л.: Изд-во ЛГУ, 1974. – 140 с.
3. Кучерена А. Г. Адвокатура. Учебник // Кучерена А. Г. – М.: Юрист, 2004. – 351 с.
4. Леоненко В. В. Профессиональная этика участников уголовного судопроизводства / Леоненко В. В. – К.: Наукова думка, 1981. – 164 с.
5. Матвиенко Е. А. Судебная речь / Матвиенко Е. А. – Минск, Госиздат, – 1972. – 290 с.
6. Перлов И. Д. Судебные прения и последнее слово подсудимого в советском уголовном процессе / Перлов И. Д. – М.: Госюриздат, 1957. – 202 с.
7. Саркисянц Г. П. Защитник в уголовном процессе / Саркисянц Г. П. – Ташкент: изд. Узбекистан, 1971. – 249 с.
8. Стецовский Ю. И. Адвокат в уголовном судопроизводстве / Стецовский Ю. И. – М.: Юрид.лит., 1972. – 159 с.
9. Шешов А. В. Как победить в споре: О культуре полемике / Шешов А. В. – Л.: изд-во ЛГУ, 1991. – 220 с.
10. Судові промови адвокатів України. – К.: Ред.журн. «Адвокат», 2000. – 198 с.
11. Чевтайкин М. Заявление адвокатом ходатайства о возвращении уголовных дел для дополнительного расследования / М. Чевтайкин, В. Власов // Советская юстиция. – 1979. – № 8. – 150 с.

УДК 376.36:371.315.7

#### ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА ЯК ОДНА ІЗ ФОРМ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ-ЛОГОПЕДІВ

**Качуровська О.Б.**

кандидат педагогічних наук, доцент  
Інститут корекційної педагогіки та психології  
НПУ імені М.П.Драгоманова

*Стаття присвячена проблемі формування інформаційної компетентності майбутніх учителів-логопедів в умовах дистанційного навчання. Проаналізовано шляхи впровадження дистанційного навчання у навчально-виховний процес, визначено особливості дистанційної освіти.*

*Статья посвящена проблеме формирования информационной компетентности будущих учителей-логопедов в условиях дистанционного обучения. Проанализированы пути внедрения дистанционного обучения в учебно-воспитательный процесс, определены особенности дистанционного образования.*

*The article is devoted to the formation of information competence of future teachers, speech therapists in distance learning. The ways of implementation of distance learning in the educational process, determined by characteristics of distance education*

Ключові слова: інформаційна компетентність, дистанційна освіта, дистанційне навчання, інформатизація освіти.

Ключевые слова: информационная компетентность, дистанционное образование, дистанционное обучение, информатизация образования.

Key words: Information competency, distance education, distance learning, informatics education

В умовах інформатизації суспільства процес формування в студентів певних компетентностей, умінь отримувати якісні знання з сучасних джерел інформації набуває безперечного значення. Студент має навчитися виокремлювати фахово важливі знання з розмаїття, пропонованого сучасним інформаційним простором. Шлях до отримання інформації – наявність умінь самостійно пізнавати й опрацьовувати інформацію. Саме це спонукало до зосередження уваги в дослідженні на формуванні інформаційної компетентності студентів ВНЗ у процесі навчання гуманітарних дисциплін.[2]

Комп'ютерні технології відкривають студентам доступ до нетрадиційних джерел інформації, підвищують ефективність самостійної роботи, дають нові можливості для творчості, отримання і закріплення професійної навички, надають можливостей реалізувати нові форми і методи навчання. Комп'ютери не повинні керувати процесом навчання, вони мають використовуватися для того, щоб допомогти студентам вдосконалити набуті знання. Обов'язковим компонентом підготовки сучасного педагога є оволодіння ним новими технологіями отримання і передавання учням нової інформації.

Але, теоретичний аналіз науково-методичної літератури вказує на відсутність розробок щодо визначення впливу системи комп'ютерних знань на підготовку майбутнього вчителя-логопеда, на невизначеність її стану в практичній діяльності. Вихід вищої корекційної освіти за традиційні межі спеціальних шкіл, її необхідність в сучасних умовах готувати фахівців для медико-психолого-педагогічних центрів, реабілітаційних установ, закладів інтегрованого та інклюзивного навчання поглиблює й урізноманітнює зміст комп'ютерної підготовки вчителів-логопедів.[1, 2]

З огляду на це гостро постає питання щодо якісного формування готовності майбутнього логопеда до роботи з дітьми, які мають мовленнєві та (або) психофізичні порушення та потребують їх корекції.

Розвиток інформаційно-комунікаційної компетентності студентів-логопедів, можливий через такі форми науково-методичної роботи, як:

- система постійно діючих семінарів з питань вдосконалення навичок роботи на комп'ютері з різними програмами і вживання ІКТ в освітньому процесі;
- індивідуальні консультації за запитом;
- система проблемних семінарів на основі вивчення освітніх потреб у використанні ІКТ;
- система майстер-класів, стажувань у педагогів компетентних в ІКТ;
- **система дистанційного навчання.**

Під дистанційною освітою ми розуміємо комплекс освітніх послуг, що надаються широким верствам населення в країні та за її межами за допомогою спеціалізованого інформаційно-освітнього простору. При цьому дистанційна освіта як комплекс освітніх послуг, базуються на засобах обміну навчальною інформацією на відстані (супутникове телебачення, радіо, комп'ютерний зв'язок тощо).

Дистанційна форма навчання потребує наявності мультимедійного обладнання (комп'ютер, принтер, сканер, веб-камера та ін.) за допомогою яких буде підтримуватись зв'язок користувача з центром дистанційного навчання. Під час навчального або корекційного процесу відбувається як спілкування між викладачем та студентом у режимі он-лайн, так і виконання користувачем завдань, що надсилаються йому з допомогою електронних засобів.

Саме дистанційне навчання (ДН) як складова ланка дистанційної освіти може доповнити наявну систему освіти залучити таку категорію студентів, як студенти-інваліди. ДО характеризується розвиненим інформаційно-технічним середовищем, яке дає змогу здійснювати навчання на будь-якій відстані від освітньої організації, гнучкістю навчання, модульним принципом, новими формами контролю навчання, новими функціями викладачів та високою економічною ефективністю.

Для ефективної навчальної роботи студентів-дистанційників потрібні адекватні вимогам світових освітніх стандартів комплекси дидактичного забезпечення з навчальних курсів.

Система дистанційної освіти доповнює очні та заочні форми навчання, не виступаючи їх антагоністом. Вона якнайкраще інтегрується в ці системи, вдосконалюючи та розвиваючи їх, сприяє посиленню інтеграції різноманітних освітніх структур та розвитку неперервної освіти громадян.

Таким чином, одним із головних напрямків підвищення інформаційної компетентності майбутніх учителів-логопедів, вбачаємо розробку дистанційної форми навчання, яка дозволить поглибити знання та уміння студентів щодо спецпрактимуму «Інформаційні технології в професійній підготовці майбутніх учителів-логопедів» та з курсу «Нові інформаційні технології».

Аналіз наукових досліджень Е.С.Полат, щодо розробки і впровадження дистанційних курсів навчання та власні спостереження дозволили нам розробити схему мережевого курсу дистанційного навчання (див. рис. 1) [4]

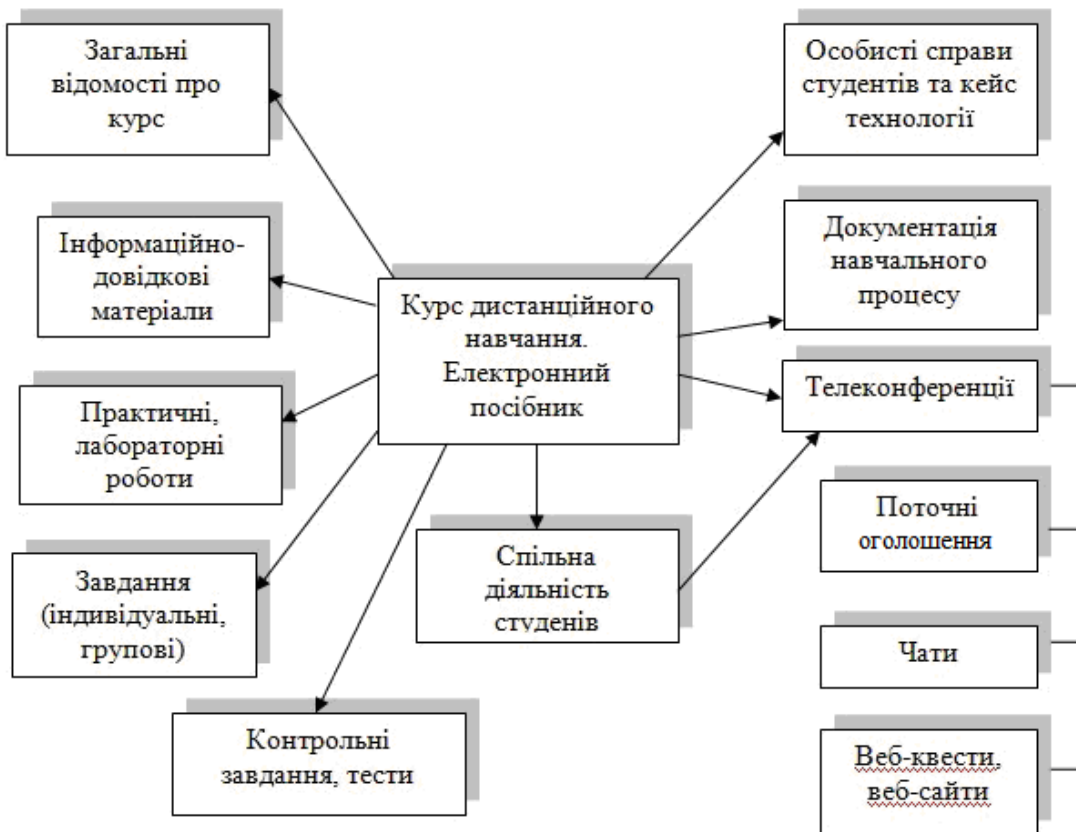


Рис.1. Схема мережевого курсу дистанційного навчання

Дистанційні курси передбачають використання електронних підручників. Зазвичай немає необхідності в створенні електронних мережевих підручників, якщо існують вже затверджені Міністерством освіти і науки, молоді та спорту друковані посібники. Набагато ефективніше будувати навчання, спираючись на вже видані підручники та навчальні посібники.

Зазначений дистанційний курс передбачає такі складові: загальні відомості про курс, інформаційно-довідкові матеріали, практичні та лабораторні роботи, завдання (індивідуальні, групові), контрольні завдання, тести, особисті справи студентів, документація навчального процесу, спільну діяльність студентів, телеконференції, поточні об'яви, чати, веб-квести та веб-сайти. Спільна діяльність студентів тісно пов'язана з телеконференціями, оскільки з їхньою допомогою вони можуть поєднувати зусилля і вирішувати проблемні, групові завдання в режимі реального часу, створювати спільні проекти. Інформаційно-довідкові (віртуальні бібліотеки, екскурсії, словники, енциклопедії, ін.) матеріали слугують як для поглиблення матеріалу, так і для додаткового роз'яснення. Також студенти матимуть змогу проконсультуватися з викладачами. При цьому передбачаються система тестування і контролю, додаткові лабораторні та практичні роботи, особисті справи студентів, кейс-технології та інше. Зазначена схема, на нашу думку, є ефективною і простою для розуміння. За умови грамотної її організації, студенти зможуть поглибити свої знання та уміння відповідно до зазначених курсів.

Впровадження та розміщення навчальних матеріалів планується на основі системи керування навчальним процесом Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment). Система спрямована на створення ефективних рішень для електронного навчання і дистанційних курсів, розповсюджується безкоштовно як Open Source-проект.

Система "Moodle" має такі основні риси:

- 1) придатна як для дистанційного, так і для очного навчання;
- 2) має компонентну (модульну) організацію;
- 3) містить ефективні засоби планування навчального процесу (календар, дошка оголошень, розклад навчального процесу);
- 4) має "легкий", ефективний, сумісний локалізований web-інтерфейс;

- 5) підтримує різні типи контенту – від простого тексту до мультимедіа та математичних формул;
- 6) має ефективні засоби організації контролю знань (підтримка 9 типів тестів, адаптивні тести);
- 7) має інструменти аналізу статистики діяльності школярів (активності, опитування і т.ін.);
- 8) містить засоби організації інтерактивної взаємодії, спілкування та зворотного зв'язку (форуми, чати, ел. пошта і т.ін.);
- 9) має ефективні засоби адміністрування та безпеки;
- 10) просте встановлення на будь-яку платформу, що підтримує PHP, для роботи необхідна тільки одна база даних;
- 11) підтримує такі сучасні бази даних: MySQL, PostgreSQL, MSSQL, Oracle, Interbase, Foxpro, Access, ADO, Sybase, DB2 і ODBC;
- 12) підтримує освітні стандарти (AICC (Aviation Industry CBT Committee) та SCORM (Sharable Content Object Reference Model) - v1.1, v1.2, v1.3)

За допомогою системи "Moodle" можна забезпечити також адаптацію до вимог, які на основі Болонської декларації передбачені впровадженням європейської кредитно-трансферної та акумуляційної системи (ECTS).

Процес організації дистанційної форми навчання студентів – логопедів з спецпрактимуму «Інформаційні технології в професійній підготовці майбутніх учителів-логопедів» плануємо відповідно до вирішення наступних завдань:

- 1) пошук і збирання інформації для підготовки навчального матеріалу дистанційних курсів;
- 2) пошук і збирання інформації для підготовки контрольних і тестових завдань дистанційних курсів;
- 3) відбір та систематизація навчального матеріалу дистанційних курсів;
- 4) укладання плану навчання (розклад) дистанційних курсів;
- 5) розроблення анкет для формування бази даних з інформацією про студентів;
- 6) розроблення анкет для визначення рівня знань студентів дистанційних курсів;
- 7) розроблення глосаріїв дистанційних курсів;
- 8) підготовка додаткових матеріалів для формування віртуальних дистанційних курсів;
- 9) підготовка типових сценаріїв для організації взаємодії та зворотного зв'язку дистанційних курсів;
- 10) перевірка та тестування сформованих знань студентів.

На сьогодні, фахівцями кафедри логопедії ІКПП (Шеремет М.К., Качуровська О.Б.) розроблено навчально-програмний комплекс «Адаптація -Лого», який може бути використаний в умовах інклюзивного навчання дітей з порушеннями мовлення. Зазначений програмний комплекс планується для дистанційного використання з метою поглиблення знань студентів-логопедів щодо методичних підходів використання спеціального програмного забезпечення як засобу корекції мовленнєвих порушень дітей.

Таким чином, одним із головних напрямків підвищення інформаційної компетентності майбутніх учителів-логопедів, вбачаємо розробку дистанційної форми навчання, яка дозволить поглибити знання та уміння студентів щодо спецпрактимуму «Інформаційні технології в професійній підготовці майбутніх учителів-логопедів» та з курсу «Нові інформаційні технології». Запропонована схема мережевого курсу дистанційного навчання на основі системи Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment) дозволить організувати навчальний процес відповідно до нових вимог та стандартів освіти.

#### СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Гуревич Р.С., Коломієць А.М., Коломієць Д.І. Формування інформаційної Гуревич Р.С., Коломієць А.М. Неперервна освіта педагога: мотиваційні чинники // Kształcenie zawodowe: Pedagogika i psychologia. – Czestochowa-Kijow, 2003. – s.75-85.
2. Дрогайцев О.І. Формування інформаційної компетентності студентів вищих навчальних закладів у процесі навчання гуманітарних дисциплін: автореф. Дис. На здобуття наук. Ступеня канд. Пед. Наук : 13.00.09 // О. І. Дрогайцев; Криворізький держ. Пед. Ун-т. - Кривий Ріг, 2009.
3. Кухаренко В. М., Рибалко О. В., Сиротенко Н. Г. Дистанційне навчання: Умови застосування. Дистанційний курс: Навчальний посібник. 3-є вид./За ред. В. М. Кухаренка - Харків: НТУ "ХПІ", "Торсінг", 2002. - 320 с.
4. Полат Е.С. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования //Под ред. Е.С.Полат: – М.: АCADEMA, 2000, –271с.